

“GEÇMİŞİNE SAYGI GÖSTERMEYEN GELECEKTE DE SAYGI GÖREMEZ...”

Efsane başkan İdris DEMİREL ile Kayseri'nin dünü ve bugünü üzerine sohbet tadında bir söyleşi gerçekleştirdik. “Sanayi Odasına hiçbir zaman siyaseti karıştırmadık. ‘şeklinde konuşan İdris Demirel zamanın ünlü siyasetçi ve bürokratlarıyla bir araya geldiğinde yaşadığı anılarını samimi bir şekilde bizimle paylaştı.



Başarıya, güvene, dostluğa, adanmış bir ömür...

1941 yılında Tomarza’da doğan İdris Demirel ilk ve orta öğrenimini Kayseri’de yaptı. Kayseri Lisesi’nden mezun oldu. Kişiliğinin temel taşlarını oluşturan ülkesine bağlılığı, dürüstlüğü ve çalışkanlığı özel hayatında olduğu kadar iş hayatında da başarıya ulaşmasında kolaylık sağladı. 1963 yılında sigortacığa başlayan, 1968 yılında Başak Sigorta A.Ş. , Acentesi olan İdris Demirel Samtaş. A.Ş., Demirel Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. ,Demirel Otomotiv A.Ş. ve Demirel Ayakkabıcılık A.Ş.’yi kurdu. Diğer taraftan ülke ekonomisine fayda sağlamak için Meysu Meybuz, Saray Halı, Kayseri Tekstil, Aspilsan gibi birçok sanayi kuruluşunda kurucu ve ortak üye olarak görev yaptı.

Uzun seneler Kayseri Sanayi Odası Meclis ve Yönetim Kurulu Başkanlığı yapan Demirel, Sanayi Odasında görevli olduğu süre içerisinde Organize Sanayi Bölgesinin kurulmasına, Sanayi Odası Sosyal Tesisi Binası ve alt yapı tesislerinin hazırlanmasına katkıda bulundu. Çeşitli dernek ve vakıflarda görev yaptı. Üniversite ve Sanayi işbirliği vakfının kurulmasında görev yaptı. Türk Eğitim Derneği Kayseri Şubesi ve TED Koleji Başkanlığı yaptı. Halen Kayseri’nin gelişmesi için faaliyetlerine devam etmektedir. İdris Demirel denilince, Türkiye’de insanların aklına Sigortacılık gelir.

Bu siyasiler arasında merhum eski başbakan ve Cumhurbaşkanılarımızdan Turgut ÖZAL, eski başbakan ve Cumhurbaşkanılarımızdan Süleyman DEMİREL, merhum eski belediye başkanı Osman KAVUNCU ile ilgili oldukça ilginç anılarınızdan çok ilginç anekdotlar aktardı.

Yusuf ÖZMERDİVENLİ: Kayseri’de tanınmış duayen işadamlarımızdan birisiniz. Aynı zamanda Sanayi Odası başkanlığı yaptınız. Sizin başkanlığınız dönemindeki Kayseri ile şimdiki Kayseri arasında ne gibi farklar var?

İdris DEMİREL: Sanayi Odası’nda başkan olduğum zaman işçi ücretlerini ödeyecek bütçemiz dahi yoktu. Sanayi odasının gelişmesi için ilk önce Kayseri’nin eksikleri nedir, nasıl geliştirebiliriz diye bir yorum yaptık. Başta Sn. A. Rıza Özderici olmak üzere arkadaş grubumuzla birlik, beraberlik içinde önce organize sanayini kuralım ondan sonra da Kayseri’ye yakışır bir şekilde sanayi odası sosyal tesisini yapalım diyerek yola çıktık. Sanayi oda-

sı meclis başkanı iken organize sanayi için müteşebbis heyet kurduk. Organize sanayinin kurulmasının verimli olması için müteşebbis heyete tüzük gereği Kayseri özel idare, sanayi odası ve sanayiciler derneği meclisimiz üyeleriyle sanayiciler derneğini kurduk. Bu oluşumu tamamladıktan sonra o dönemin valisi olan Bedri ESER Başkanlığında yönetim kurulunu kurduk. Validen sonra 2. Başkan olarak işleri yürüttük. Rahmetli Özal’dan çok destek aldık ve organize sanayinin gelişmesinde ilk adımları atmış olduk. Diğer taraftan sanayi odasının sosyal tesisleri için arsa alımını yaptık. Vali Metin İlyas Aksoy temel attı. Bu şekilde sosyal tesis amacına ulaşmış oldu. Başkanlığımız zamanında alt yapıları hazırla-



dık ve devletle olan münasebetlerimiz dolayısıyla Kayseri'nin sanayileşmesindeki önemli çalışmalara imza atmış olduk.

Bizim çalışma zamanımızda çok zorluk olmasına rağmen mücadelemizle yukarıda anlattığımız tesisleri kurduk. Bizden sonra sanayi odası başkanları ve yönetim kurulları da bizi aratmayacak şekilde eserlerimize sahip çıkarak işleri yürüttüler. Sırası gelmişken benden sonraki başkan mevcut binanın planında değişiklik yapmak istedi ön tarafına sergi salonu yaptırdı sn. Mustafa Boydak başkan olunca ilk önce hazırladığımız projeyi uygulayarak bugün sembol haline gelen sanayi odası binasını revize yaparak amacına ulaştırdı. Bu konuda da en çok mutlu olan ben oldum. Tabii ki sn. Mustafa Boydak ta teşekkürü hak etti. Organize sanayide bizden sonraki yöneticiler gayret göstererek Türkiye'nin bir numaralı organize sanayisi imajı yaratıldı.

Yusuf ÖZMERDİVENLİ: Siyasete nasıl bakıyorsunuz? Şu an ki siyasi gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

İdris DEMİREL Siyaset demokrasinin temelidir. Onun için her vatandaş ülkesine hizmet edebilmek için siyasetin uçundan tatması lazım. Ben de siyasetin ön cephesinde olmamak kaydı ile ihtilalden sonra rahmetli Dr.Vedat Ali ÖZKAN'la DYP Partisini Kayseri teşkilatın kurulması için girişimlere başladık. O zamanki siyasetçi ağabeylerimizin siyaset yasağı getirdiğinden eskilerden partiye kayıt yaptıramadık. Rahmetli Dr. Vedat Ali Özkan listede 1. Sırada 2. Sırada da rahmetli babasını yazarken babasının şu sözleri üzerine: "oğul ve baba arka arkaya siyaset olmaz" diyerek 2. Sıraya benim ismimi yazdılar. Bu arada parti teşkilatını kurmak için kime gittiysem beni geç dediler. Ve 30 günde 33 kişiyi ancak kayıt edebildim. Bu şekilde DYP Kayseri teşkilatını kurucu olarak kurmuş olduk. Birçok hizmetler yaparak partinin gelişmesi için güzide insanları kayıt ederek DYP yi popüler bir parti haline getirdik. Ben ise Boğazköprü'den sonra teşkilata girmedim. Kayseri'nin merkezinde hizmet ettik ve partinin de finansmanını muayyen kişiler ve biz finans ettik. Şuandaki siyasi gelişmeler ise art niyet olmadan herkes özveriyle çalışmaktadır. Memleketimiz



zor günler geçirmesine rağmen kanaatimce yapılan çalışmalar başarılı buluyorum eğer ki anayasa konusunu da başarırlarsa memleketimize çok büyük bir hizmet etmiş olurlar. Temennimiz iktidar partileri ile muhalefet partisi el ele vererek bu memleketi dış düşmanlara karşı daha güçlü hale getirmeleri gerekir.

Yusuf ÖZMERDİVENLİ: En son Forum Kayseri'nin açılmasıyla birlikte AVM lerin Kayseri'ye gelmesiyle beraber sosyal hayat daha da şekillendi. Kıyaslama yapacak olursak bu duruma nasıl bakıyorsunuz? AVM'lerin açılması olumlu bir gelişmemidir?

İdris DEMİREL: Bu gibi ticari yerlerin açılması Kayserimize büyük faydası vardır. Hem ticaret rekabetinin geliştirmesi hem de kaliteyi arttırmak için Forum Kayseri, Kayseri park gibi AVM'lerin açılması Kayserimizin ekonomisine çok büyük faydası vardır. Bu yerlerde en az 10 bin kişi çalışması itibarıyla istihdam konusunda çok faydası vardır. Bunun yanında AVM lerinin açılması kayserimizin sosyal yönden gelişmesini sağlar, beş yıldızlı otellerde arkasından geldiği zaman Kayseri bir Avrupa şehri olacaktır.

Yusuf ÖZMERDİVENLİ: Günümüz hızlı tüke-

tim zamanı olduğu için ticari hayatta da bir takım kurallar değişti. Şimdiki işadamlarının ticari yaklaşımları size göre nasıl?

İdris DEMİREL : Ticaret adamlarının öz kaynağa dayalı iş yaptığı zaman kalkınmaya büyük faydası olur. Elbette bahsettiğiniz gibi günümüzde her şey o kadar hızlı yapılıyor ki iş hayatında da ister istemez hızlı olmak gerekir. Siz bir proje üzerinde hala kafa yorarken birde bakıyorsunuz ki eskilerin deyimiyle atı alan üsküdarı çoktan geçmiş oluyor. Bunun için günümüzün iş hayatında işadamları ve işkadınları da kuralına göre ve hızlı hareket etmek durumundadırlar.

Yusuf ÖZMERDİVENLİ: Siz mesleğinizde de uzman bir sigortacısınız. Şu an sigortacılık sektörünün bulunduğu noktayı nasıl yorumluyorsunuz?

İdris DEMİREL : Ben sigortacığa başladığımda çok disiplinli ve Türkiye'nin gelişmesi için ciddi şirketler vardı. Sigorta endüstrisine hizmet etmek için elinden gelen gayreti göstererek "sigortacı, hak sahibine anında hasar parasını öder" parolasını Türkiye'ye yaydım ve büyük faydası oldu. Şimdiki sigortacılıksa vatandaşlarımıza faydalı olabilir ama sigortacılığı ayağa düşürdüler. Birbirlerine rekabet ile birbirlerini egale etme çabasına girdiler.



Günümüzde sigorta şirketlerinin yüzde 97 si yabancı sermayenin eline geçti. Milli olarak üç tane şirket kaldı diğerlerinin tamamı satıldı. Yabancı sermayelerinin aldığı sigorta şirketleri kurumlar vergisi ödememektedir. Dolayısı ile birçoğu zarar göstererek karından düşmekte ve devlete vergi ödememektedirler.

Yusuf ÖZMERDİVENLİ: Mevcut sanayi odası yönetiminin çalışmaları konusunda ne düşünüyorsunuz? Size göre eksikler var mı?

İdris DEMİREL : Mevcut sanayi odası yönetimi elinden gelen gayreti göstermektedir. Kayserinin imajını da başarıyla yükseltmektedirler. Ama bir kusurlarını da söylemeden geçemeyeceğim. Kayserimizdeki, hizmet eden eski müteşebbis heyetine gereken ilgiyi göstermemektedirler. **Geçmişine saygı göstermeyen, gelecekte de saygı göremez.**

Yusuf ÖZMERDİVENLİ: Kayseri Lisesi 100. Yıl Şeref Belgeseli'nin Kayseri Liselilere ve topluma kazandırılmasında, çok büyük maddi ve manevi desteğiniz oldu. Teşekkür ederim .Ayrıca kültürel faaliyetlerde İdris Demirel isminin değerli katkıları olduğu bilinmekte. Günümüzdeki kurumlara bu tür faaliyetlere destek olmaları konusunda tavsiyeleriniz nelerdir?

İdris DEMİREL : Her türlü kültürel ve sosyal

faaliyetlere teşebbüs eden kişilerin medeni cesaretlerini devamlı moral vererek yapacakları eserlerde YARDIMCI olduk. Bunların başında gelen Kayseri Lisesi 100. Yıl Şeref Belgeseli'ni insanlığa kazandırmak için müteşebbis olan Yusuf Özmerdivenli hocamıza maddi ve manevi destekleyerek, bugün gurur duyduğumuz, ünü - Kayseri Liseli'ler vasıtasıyla- yurt dışına taşan eserin meydana gelmesine yardımcı olduk. Kendisine, bu kıymetli eserlere hayat verdiği için teşekkürü borç biliyoruz. Hatta duyduğuma göre bu eserden dolayı ödül olarak Amerika'ya davet edildiniz, üç hafta misafir ettiler. İnsanlığa yararlı bir eseri topluma kazandırdığınız için böyle bir ödülü hak etmiş oldunuz. Bu eserden temin etmek isteyenler hala Kayseri Lisesi Müdürlüğü'nden alabiliyorlar.

Televizyon ve gazete konusunda da arkadaş gurubu olarak gereken desteği vererek Kayseri'nin ismini duyurmasında faydalı olabilmesi için gerekli destekleri sağladık. Bütün kurumların bu tür faaliyetleri destek olması gerekir.

Yusuf ÖZMERDİVENLİ: Sanayi Odası Başkanlığınız döneminde Kayseri için keşke şunu da yapsaydım diyebileceğiniz bir ukde kaldı mı içinizde?

İdris DEMİREL: Yapacağım bir iş kalmadığından yapılacak bütün çalışmaları gençlere ve yeni yönetime bıraktım. Kayseri'nin Kayseri olmasında bir çok alandaki çalışmaların başlangıcı temeli bizim eserimizdir. Çok şükür başkan olduğumuz dönemden sonra da keşke şunu da yapsaydık diyebileceğimiz hiçbir şey kalmadı içimizde.

Yusuf ÖZMERDİVENLİ: Bilindiği gibi başkanlığınız döneminde Kayseri Basını'nına da emeğinizin geçtiği aşikar. O zamandan bu zamana basın da değişiklikler var mı?

İdris DEMİREL: Kayseri basınının gelişmesin için emek verdik. Elbette zamanla her şey değiştiği gibi basın sektörü de Kayseri'de çok gelişti ve değişti. Biz kendi başkanlığımız döneminde elimizden geldiği kadar Kayseri basınına ayırım gözetmeksizin her türlü destek vermeye çalıştık. Basın olmadan bizim başkan olmamızın da yaptıklarımızın da duyurulmadığı sürece bir manası yok.

Yusuf ÖZMERDİVENLİ: Geç-

mişte ünlü duayen siyasetçilerle ilgili bir anınızı bizimle paylaşır mısınız?

İdris DEMİREL : - Kayseri Şeker fabrikası kurulma aşamasında rahmetli Adnan Menderes Kayseri'ye kurulacak şeker fabrikasının projelerini ve hudutlarını belirtmek için aralarındaki konuşma anında rahmetli Menderes'e hitaben Osman Kavuncu:

- Efendim bu projenin içinde Malatya da Kayseri bölgesine dahil olsun der ve ısrar eder.

Rahmetli Menderes de Malatya ya da ayrıca bir şeker fabrikası kuracağından dolayı bu isteği geri çevirir. Osman Bey çok ısrar edince Menderes hışımla dosyayı kapatır ve

-Sana hiçbir şey vermiyorum deyince Osman Beyin yanında bulunan milletvekillerinden biri:

- Osman Bey işi çok gerdin Kayserimizin kör balık hikayesini anlat diye fıslıdar.

Osman Bey de zeki bir kişi olduğundan Adnan Beye der ki:

- Başbakanım bizim genimizde pazarlık âdeti vardır. Pazarlık olmadığı takdirde o işten hayır gelmeyeceği düşüncesiyle ben zatiâlinizi pazarlığa zorladım. Siz de bunun farkında olmadınız. Biz Kayserililerin pazarlık alışkanlığı vardır.

Der ve anlatmaya başlar:

- Bizim Kayserili, bir balıkçıya gider ve balıklar taze ve pırlı pırlıdır. Pazarlık için bahane edecek bir şey bulamıyor. Pazarlık edebilmek için satıcı arkasını dönünce, parmağını balığın gözüne sokar.

Satıcıya döner ve satıcı da kendisine doğru dönünce der ki; " Arkadaş şu kör balığa kaç para istiyorsun der ve rahmetli Adnan Beyin hoşuna gider:

- Al Osman Bey projeyi sana veriyorum, nasıl istiyorsan öyle yap der ve Kayseri'de böylece ilk şeker fabrikasının temelleri atılır.

Yusuf ÖZMERDİVENLİ: Bugünkü iş hayatına atılacak yeni nesile tavsiyeleriniz nelerdir?

İdris DEMİREL: Üzülerek belirtmeliyim ki şimdiki gençlerin genelinde sanırım bu Kayseri'de biraz daha ağırlıklı iş beğenmeme, iş bulunca da bulduğu işe sahip çıkmama, ne bileyim ben şu meslekte kendimi geliştirmek istiyorum düşüncesiyle hareket ederek çalışma terbiyesi ve azmi görememekteyim. Bence acil bir şekilde bu konu ele alınarak eğitim seminerleri düzenlenmesi gerekir.

Yeni neslin Kayserili müteşebbis kişiliğini güçlendirmesi için gerekeni yapması gerekir. Burada da sivil toplum kuruluşlarına çok iş düşer.

Yusuf ÖZMERDİVENLİ: Bizi kırmayarak röportaj isteğimizi kabul ettiğiniz için ve bu güzel sohbet için Dergi ANADOLU olarak çok teşekkür ederiz.

İdris DEMİREL: Bilmukabele. Dergi ANADOLU'nun geldiği yeri ve sizleri takdir ediyor, çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

